

Извештај - 2014 ЕФСЛИ КОНФЕРЕНЦИЈА

Субота, 13. септембар 2014

ЕФСЛИ конференција 2014. године је одржана у Антверпену, Белгија од 13. до 15. септембра, а домаћини су били фламанско Удружење тумача знаковног језика (БВГТ).

Тема конференције је била " Mind Tricks " - Наш мозак је граница. Когнитивни процеси приликом тумачења знаковног језика.

Конференцију је отворио председник ефсли-ја, Peter Llewellyn-Jones, који је учеснике увео у тему конференције стављајући акценат на значај когнитивних процеса у пракси, тумачењу и обукама. То је област која датира из касних 1970-их година.

Уважене госте поздравили су на ЕФСЛИ отварању: **Mark Wheatley**, директор Делегације ЕУ (Европске уније глувих), **Helga Stevens**, чланица Скупштине ЕУ и **Timo Rowies**, председник ЕУДИ-ја (Европска унија омладине глувих). Сви су они поменули значај међусобне сарадње између заједнице глуве и удружења тумача у циљу побољшања квалитета рада тумача и стварању могућности једнаког приступа информацијама за глуве особе.

ЕФСЛИ конференцију је свечано отворила **Debra Russell (Канада)**, која је уједно била и главни говорник. Њена презентација ("Консекутивно и симултано превођење: Истраживање, реалност и рефлексивност") оспорава устаљено веровање да је симултани превод истовремено и најпрецизнији и најпожељнији облик тумачења. Неки програми и обуке, и даље инсистирају на учењу консекутивног превођења као одскочне даске за симултано превођење, али они тиме не подстичу употребу истог у свакодневној пракси тумачења. Студије о судском превођењу са искусним тумачима показало је да је консекутивно превођење било ефикасније него симултано превођење у случају када се ради о исказу глувих сведока, затим мешавина консекутивног и симултаног превођења је била најефикаснија у случају унакрсног испитивања глувог сведока и вештака сведочења . Ови резултати истраживања су такође важни за стимулисање размишљања након предавања везаних за когнитивне процесе у доношењу одлука а у вези са употребом консекутивног и симултаног превођења.

У суботу ујутру конференцијски програм отворио је домаћин са два презентације:

Sarah Bown (Велика Британија) и Kristiaan Dekesel (Белгија): "Кување без рецепата. Когнитивни процеси и стратегије које примењују тумачи знаковног језика - приправници". Ова презентација је дала увид у образовни програм мисаоних процеса и избора који је намењен приправнику – тумачу за знаковни језик. Процеси изражавања мишљења су документовани путем коришћења онлине форума (по имену WOLF - **W**olverhampton **O**nline **L**earning **F**ramework) Универзитета у Wolverhampton, а помоћу "Think Aloud Protocol". Циљ је био да се истраже редовне ни последичне

стратегије и успостави номенклатурна стратегија запослених. Документовање и праћење мисаоних процеса које је увид у појединачне потенцијалне потребе за обуком. На пример, доминација или одсуство одређених мисаоних процеса може да укаже на:

- питање знање језика;
- разумевање текста знаковног језика;
- познавање спектра стратегија;
- питања и одлуке о њиховој улози;
- стално стручно усавршавање;
- фитнес вежбе за забринутост.

Ови мисаони процеси ка оријентисаном приступу могу да помогну тумачима едукаторима (предавачима) да преиспитају мисли пре него што крену у акцију, направе циљани педагошки дизајн и коначно обуче тумаче са дијагностичким средствима визуелизације својих мисли и да им помогну да процене могућност развојних потреба.

Terry Janzen (ЦА) и Barbara Shaffer (САД): "Став узимања и дуплиране контекстуализације у усменом процесу". Ова презентацију је одржао **Terry Janzen** јер Barbara Shaffer није била у могућности да му се придружи у Антверпену. Terry Janzen је увео концепт двоструке контекстуализације у процесу тумачења и њеним ефектима. У свакој комуникацијској размени, снабдевање контекстима и додатним информацијама појашњава значење и даје да дискурс буде што јаснији и приступачнији саговорницима. Да бисте разумели перспективу говорника и оно што он говори је да је свакодневна активност укључена у размени комуникације. Тумачи морају да се баве контекстом у два наврата: једном у тексту изворног говорника као и поново у циљном тексту. Бавили смо се главним темама, као што су:

- субјективност;
- интерсубјективност;
- природа значења;
- дупла контекстуализација у дискурсу тумача;
- импликације за преводиоце.

Контекстуализација се односи на различите лексичке, граматичке као и дискурсе стратегија које говорник користи да покуша да његов / њен информативан дискурс пренесе примаоцу. Контекстуализована је интерсубјективна активност и тумач није изузет. То доводи у питање традиционални став који потврђује да тумач "преноси" поруку говорника објективно. Дискурс тумача (његова / њена текстуална мета) је субјективна и интерсубјективна у више наврата. Заправо, тумач има његов / њен сопствени поглед:

- шта нешто значи;
- како да прикаже значење;
- шта да профилише.

Када се преводилац одлучује шта нешто значи (његова / њена конструкција), он / она мора да то прикаже из неког угла (његов / њен став). Контекстуализација у процесу тумачења се састоји од две фазе:

- 1) изворни говорник контекстуализује свој дискурс;
- 2) тумач контекстуализује на циљни језик / текст. Понекад тумач може другачије да контекстуализује говор изворног корисника говора.

Поставља се питање зашто? Неусклађеност може настати из:

- нетачне пресуде о историјском и развоју односа интерсубјективности учесника;
- сопствену базу знања тумача и конструкције;
- језичке разлике у изворним и циљним језицима;
- различите текстуалне и културне конвенције.

Завршне закључци су усмерени на изградњу јаче свести о овим питањима и разне сугестије су подељене. И тумач мора:

- увек да ради на прагматичном нивоу;
- бити свестан историје и развоја односа између дискурса интерсубјективних учесника (укључено са његовим / њеним);
- буде свестан процеса дискурса, као што је контекстуализација;
- има на уму да је порука коју добијају већ контекстуализована.

Рад тумача на контекстуализацији изворног говорника нуди увид у процес тумачења и пружа корисне информације на педагошком нивоу тренерима и њиховим програмима обуке.

Конференцијска сесија у суботу поподне је почела са **Christopher Stone (Велика Британија / САД) и David Vinson (Велика Британија)**, с тиме да David Vinson није био у могућности да нам се придружи. Њихову презентацију је фокусирана на "Когнитивне промене код тумача као резултат тренинга, тумач за знаковни језик и његова искуства". Као што наслов сугерише, како тренинг и искуство у превођењу на знаковни језик може да произведе когнитивне промене. Christopher Stone је илустровао налазе склоности и способности студија пратећи путању учења студената на студијима за глуве као и програма за тумаче.

Ови резултати су упоређени са когнитивним способностима искуснијих тумача чије се знање развијало са искуством. Подаци су сакупљени и администрирани у батерију задатака (покривају пет области интересовања) на следећи начин: 1) студентима, 2) контролној групи студената која не подлежу буџетском систему и 3) стручним преводиоцима са 10 или више година искуства и пуним професионалним статусом.

Закључци се могу се сажети на следећи начин –

- Учење БСЛ кад одраслих особа изгледно је да се побољшавају:

- психомоторне способности;
- задатци пребацивања;
- обрада конфликта.

- Код тумача предности се сагледавају у општим когнитивним предностима

"Тумачење знаковног језика: изазови, тактике и напори" је предавање које је представио **Sophie Pointurier-Pournin (Француска)**. Он је у свом поредавању представио резултате истраживања који се фокусира на когнитивне процесе знаковног језика и на основу модела Daniel Gile о настајању модела за симултано превођење (види доле):

Пријем напора - Слушање (и анализа)

Daniel Gile

Меморија напора - Краткорочна памћења (сачуване информације)

Продукција напора - Производња говора на циљном језику (укључујући и само праћење)

Координација напора - Дистрибуција прерађивачких капацитета за сваки напор

Овај модел се ослања на појам опажања ресурса и прерађивачких капацитета развијаних у когнитивне психологије. И то је први пут примењено у области тумачења на говорни језик. Истраживање је имало емпиријски приступ и неколико важних резултата. Тумачи за знаковни језик суочавају се са различитим и великим изазовима (језичким, социјалним, просторним, итд), који имају утицај на њихово језичко / културно продуктовање. Много тактика је доступно, као што су, парафразе, сценско задуживање, алфабет и транскрипт. Когнитивни утицај свега овога је тактика општег процеса знаковног језика интерпретације је анализе. Коначни налаз је омогућио истраживачима да направе предлог адаптације Gile-овог модела напора који је примењен на превођење на знаковни језик.

Модел напора за превођење тумача за знаковни језик би гласио:

Пријемни напор - (исто)

Меморија напора – додавање усмени и просторном мапирању

Производња напора - додавањем размака у мапирању, контекстуализација, и креативни напор у простору

Самоуправљање у простору напора (простор за рад и контекстуализација + онлине интеракција)

Координација напора

Anna-Lena Nilsson (Норвешка) увела је тему "Коришћење простора за знаковни језик у истовременом симултаном преводу тумача за знаковни језик: Обележавање структуре дикурса са

телом“. Наведеним језицима тродимензионално у простору испред обележеног дела се користи за референцу и кохезију у циљу остваривања најбоље структуре дискурса. Оптимално коришћење простора зависи од обележавања знања говорника о томе шта ће он / она говорити. Уз симултано превођење то је веома тешко предвидети. Како се тумачи за знаковни језик носе са тиме? Спроведене су студије на ову тему на шведском знаковном језику. Тумачи су снимани док је обављан превод изговорених шведских монолога на шведски знаковни језик. Различити видео снимци су демонстрирани на конференцији, и да нагласим како су ови тумачи користили простор и своје тело да обележе дискурсну структуру. Резултати су показали да тумачи чији матерњи језик није шведски знаковни језик доследно користе посебне обрасце кретања тела да би означили дискурсну структуру. Ови подаци дају корисне информације за обуку тумача за знаковни језик као и онима којима је знаковни језик избор другог језика (Л2) и то им у многоме помаже да развију своје вештине тумачења.

Myriam Vermeerbergen (Белгија) и Lorraine Leeson (Ирска) представиле су колективни рад тумача који раде заједно са глувим лидерима и колико и како глуви лидери виде своје преводачке вештине [“није сасвим утопија: увид у тумачење из угла глувих лидера са три континента”]. Шеснаест глувих лидера са три континента (Европа - Белгија, Енглеска, Холандија, Шкотска и Швајцарска), у Аустралији и САД-у) су интервјуисани у вези са својим искуствима, жељама и осећајем када раде са тумачима. Одломци ових разговора су били тема разговора са конференцијском публиком. Теме разговора биле су и језичка и културна компетенција тумача, асиметрија тумачења, академски тренинзи, изградња идентитета, међусобна сарадња, менторство и подршка / поврат информација који глуви лидери могу понудити својим тумачима.

Недеља 14. септембар 2014

Ова три рада су представљена последњег дана ефсли конференције.

“Уље у мутном: метафоричка перспектива о љубазности и тумачењу”, представио нам је Rachel Mapson (УК).

Ова презентација илуструје студију о језичкој учтивости на знаковном језику који се односи на целокупан процес тумачења. Група од 8 врло искусних преводаца (БСЛ / енглески) су се састали да разговарају о питањима која се односе на учтивост, посебно када се ради превод са знаковног језика у говорни језик. Тема учтивости је незгодна за дискусију, тако да је нашим тумачима било лакше да користите скуп метафора да би што боље описали свој концепт учтивости. **Rachel Mapson** нам је показао снимке БСЛ корисника који истичу функције љубазности на знаковном језику и описао категорије метафоре које користе тумачи у групним дискусијама. Као

што је један тумач рекао, љубазност може или не може укључивати културну медијацију и преговарање у поступку комуникације:

"Па, то је поента [учтивости] да се ми спустимо када радимо у оквиру културног посредовања, али то можда и није тако, само осећамо потребу да, смекшамо понекад, за публику која слуша." (Jean)

Кроз ову презентацију је покушао да пружи корисне податке о овој теми с обзиром да постоји недостатак истраживања о учтивости у знаковном језику као и у преводу / тумачењу књижевности.

"Председник за све ирске извођаче у тумачењу инаугурационог Председничког говора " - презентери овог документа су биле **Lorraine Leeson** (Ирска) и **Casey Ferrara** (Америка).

Оне су говориле о преводу на ирски знаковни језик приликом оснивачког говора Michael D. Higgins, који је изабран у 2011. као 9. Председник Републике Ирске. Током свог говора, председник Higgins је пребацивао код на енглески и ирски (галски) језик. Ова промена језика има посебан значај код употребе ирског језика јер би требало да изгради осећај заједништва и изрази осећај припадности (дељењем значења, као и социјалне и историјске референце ирског народа) . Тумачи су имали ограничено време за припрему и презентовали су своје тумачење замишљеном ТВ аудиторијуму. Штавише, нико од њих није имао ирски као матерњи језик. Овај рад је истражио механизме тумачења као што су:

- како су тумачи ирског знаковног језика изградили Ирско-Енглески модел пребацивања Председничког инаугурационог говора за заједницу глувих, чији припадници у највећој мери нису имали прилику да упознају ирски језик

Такође је вршено истраживање четири врсте стратегије од стране тумача за кодирање тог осећаја припадности и привржености Ирској држави у циљним деловима текста:

- Пропуст било ког садржаја преведеног са Ирског језика;

- Необележена текстуална мета презентације;

- Минимално означена текстуална мета презентације;

- Означена текстуална мета презентације.

И да ли су тумачи мислили довољно на то шта је била намера у позадини промене кода, или више на то шта је била смисао саме промене .

Ово истраживање је спроведено пратећи исти протокол као онај који се користио за анализу говора председника Обаме у претходном америчком студијском тумачењу.

Последњи рад представила је **Rafaela Cota Silva** (Португал) и фокусиран је на "тумачењу концерата". Rafaela је објаснила корак по корак сопствено искуство тумачења концерата португалског бенда под називом "Поклон" у четири различита града у Португалу. Већина песама је изведена на Енглеском језику, па тако и тумачење укључује три језика: енглески, португалски и португалски знаковни језик. Прелиминарни превод оригиналног текста (на Енглеском језику) у португалски језик је потребан као ментална и лингвистичка вежба за боље разумевање песама. У овом случају, модалитет је узастопно био пожељан. Симултано превођење је техника која се користи током концерата. Посебна пажња је посвећена целокупној припреми тумача и управљању простором на локацији самог концерта (као што су светло и видљивост). На крају презентације, видео клипови су пројектовани да би се ови кораци показали публици на конференцији.

И коначно, **Debra Russell** је позвана да достави резиме дводневне ЕФСЛИ конференције.

Њен говор је даље у тексту цитиран:

"(...) I hope the first presentation gave us lots to think about in terms of how should our work look like in its very best, when and how can we make it our most effective work, as opposed to placing our consumers, the people who have to access to information and participate in society events through our interpretation. We want them to be active participants, as opposed to passive by-standers, if that's their goal.

We are going to talk more tomorrow [*at efsliT – efsli Trainers Seminar*] about how we teach some of those skills that, I think, are on a continuum of translation, consecutive and simultaneous.

We have also had a chance to see a number of presentations that have used a particular research methodology, known as "Think Aloud Protocols", certainly Sarah and Kristiaan. I hope I am saying your name right, Kristiaan. Help us to understand the ways that they have been using the "Think Aloud Protocol" with students, the ways that they are trying to build group think, and understanding how to get interpreters to think critically about their work, the kind of comments that interpreters are making and where does their attention go. Those of us who are yoga practitioners know the line that says: "Where attention goes, energy flows". It's true for all of us, as interpreters, that wherever our attention goes, that's where our mental energy goes.

These whole two days we have seen lots of opportunities for us to think about "Think Aloud Protocols", what they show us and what they show us about where our mind is attending to.

They also helped us, I think yesterday morning, think about some of the development stages that new learners of interpreting are going through and how we can access some of their thinking processes and perhaps bridge that with more experienced interpreters who are focused in thinking about different aspects of the work. So the categorisation that they showed us yesterday was very interesting as well, so thank you for that contribution Sarah and Kristiaan.

We then move to, and if my laptop would behave, or perhaps it's the operator of the laptop... we then move to Terry and Barbara Shaffer's work, which again I think gave us a lot to think about, so for those

of us who were trying to grapple our minds around what does it mean to look at intersubjectivity in communication acts and that each of us are making discourse decisions and we are doing that based on our perceptions and our strategies. I liked, very much, when we listened to Terry talk yesterday about some of the contextualisation approaches that interpreters are taking to their work and how we facilitate relationship building, which I think again we have heard throughout a number of presentations. That our task is not just language transfer, but it is about the facilitating of that relationship, whether the participants in that communication event are wanting to come closer together or they are wanting to come further apart, but we have to be able to recognise what people are wanting to do with language, how they are using language in facilitating that relationship. I think a key question that Terry left us with yesterday was: "Where is meaning found?". I think that that challenges all of us to give some thought to our perhaps older perceptions about where meaning was found and to give some broader views about understanding that there are lots and lots of ways for us to look into meaning and they may not be in the traditional places that we have looked for meaning. Thank you Terry and Barbara for your paper.

We then had a very interesting and dynamic session with Christopher Stone. I don't know if Christopher is in the room right now, I don't quite see him. Christopher and Vinson's work on aptitude testing... some of you might have been at some of the conferences focusing solely on aptitude with interpreters, sign language or spoken language interpreters. There is some interesting data to be mind around. Can we identify the people who are more successful users of signed languages, versus those who are unsuccessful users of the signed language and then also have that mental capacity to acquire skills necessary to be an effective and successful interpreter for the long run. I thought it was very interesting when we looked at the data yesterday that talked about how the psychomotor speed doesn't seem to get any better after training and that the pieces around conflict processing were, I thought, interesting as well too. So some specific training that 's needed in order to get better at what we love doing. I think Christopher, we should note too, was the first – if not the first sign language researcher – that we saw publish around using "Think Aloud Protocol" work with specific application to sign language interpreters, that was his study on Deaf translation norms. So Christopher, if you are in the room, thank you for the entertaining and fabulous presentation as well.

We then were able to move to Sophie and again I am not sure if Sophie is in the room, it's hard for me to see who is sort of out of there. If you are here, Sophie, please raise your hand – thank you - excellent. It was wonderful to have your presentation too. For many of us in the room we have read Daniel Gile's work, we have been to his presentations, we have been to his website, we have read his work, and we have thought about the application to sign language interpreters. It's wonderful to see some research with French sign language interpreters and the way you are transposing that model, his model that addresses consecutive, but we saw that you spoke about simultaneous yesterday. I think, again, a very, very interesting evidence-based presentation. Again using experienced interpreters, so not necessarily just data from novices but experienced interpreters that help us to understand that discourse analysis is not an automatic effort and that our attentional resources are limited. I wrote down both of those lines from you, Sophie, because again they are good reminders for me to have on that sticky, when I go to work next week and raise my hands to remember the strategies I should be using and how I might work myself through into a model, the Gile model of any other model that's available to me. You have really heightened, I think, our attention again to the role of automatic, the role of attentional resources and effort models. Thank you again for your very valuable contribution in this programme.

Anna-Lena, you followed and again such a cohesion in all the presentations. But again, a very interesting presentation where we got to see data where L1 users of Swedish Sign Language are using their body and marking discourse on the body. I think the research was very interesting because again it invites us to think about what do L1 users of a signed language know about language use and how can we take that learning and apply that to those of us who are second language users and then our students that we work with and, so again, I think a really interesting presentation, Anna-Lena, and I look forward to your talk tomorrow, I think, or Tuesday, about how we can actually deal with them. If this is what we have learned, how do we apply this to our teaching and learning contexts.

Myriam, Lorraine. I know Myriam you were here. I hope you are still here. Thank you Myriam and Lorraine and all of the people who are participating in that particular study. I think that talking about Deaf clients, Deaf consumers and their strategies about how they have to manage working with us was very, very interesting and their perspectives of Deaf clients on direction, asymmetry on interpreters working from a spoken language into a signed language or a signed language into a spoken language. I thought it was very, very interesting. It gives us plenty of, again, food for thought. Your data seemed to show, again, what we often hear in our anecdotal conversations where people will say: "Doesn't matter if you are very good interpreter, what matters is if you have got a good attitude". We have all struggled, I think, for many years to define that, what does it mean to have a good attitude. I think your data got us much closer to a definition and understanding that a good piece of that is being open to the feedback that we need to receive from Deaf people and to be able to use that feedback in meaningful way so that we can serve the consumers better in the setting that we are in. I thought again interesting to think about the ways that Deaf people are assessing our work, which is different than, I think, some of the ways that we pretend to assess our work and yet if we perhaps had more conversation with Deaf people, we would be a little closer to be able to match some of these pieces of information that are just so key to us to have. So that openness to feedback is certainly a message I took. I was disheartened, of course, like many of you in the room, when I looked at the comments around what Deaf people have to do when they know we are not managing the work effectively, and to the hearing consumer we probably look like we are managing - it just fine. Deaf leaders - I was again thinking about the presentation this morning on the politeness markers. So again, when I think about Deaf leaders and in the multipolitically context Helga opened up our conference as well too, deaf people are in very significant positions of power that we maybe didn't see 20 years ago, so our lens and our ability to be effective in the settings with those people in the ways that they are using language is just so important. Thank you again for a really wonderful study and again we all look forward to reading that.

Rachel, you started off this morning and you had a full house which is, I think, again indicative of the fact that we are all interested in how do we use language better and looking at politeness or impoliteness is a really important aspect of our work. Lovely to see again a data-driven study with experienced interpreters. The metaphors that emerged in your study again very, very interesting. I liked, of course, the Gromit and... thank you, Wallace and Gromit are not so familiar to me. Thank you for that, I will be looking at that for sure. The whole idea of relationship building was just so key as a theme, and again that intersubjectivity had overlaid in your talk, wonderful data, and again how do we represent deaf people using the variety of social norms in the context. And I thought the question that was asked to you as well to, from Brigitte, was a very interesting question that deserves much more research attention as well. Thank you for your excellent contribution to the programme too.

Lorraine and Casey. Honestly, I think I twitted I could listen to you all, all day. But Lorraine and Casey, I could listen to you all day talking about anything. Thank you for your talk this morning on the "Irish President for all". And the idea of the identity marking and the constructions of that identity and code

switching. Again really key aspects for us to be thinking about. I participated in that study with the Obama text. As a research participant, it's really interesting for me to see what the data show when working with Irish Sign Language as well. I think your presentation as well really invites us to think about what are the coping strategies, not the theoretical things that we all think we will do when we think about a case study. But what do we actually do in the moment when we have got an audience or we don't have an audience, when we are working with television and don't really know who is gonna be watching our work. How do we construct a text that it is gonna make sense, that we think is culturally appropriate, that reflects the identity, and suits an audience that we don't really know if that's my audience. And nobody will know who I had in my mind as the audience and I constructed that text. Very, very interesting work. Again Lorraine and Casey and the rest of your research group, thank you for your wonderful paper this morning.

Finally Rafaela. Where are you? Thank you. What an interesting paper to end on as well too because I think you really brought our attention right back full circle to the importance of translation skills, that are for foundation, translation skills, this week. It is impossible for us to get to a target text that might be suitable for the genre we're working with.

Very interesting that some of the processes used understand the metaphors and music, the emphasis on preparation, the emphasis on consecutive interpreting, the emphasis on preparation with understanding meaning through the musicians' eyes. Not just your own eyes, but the musicians' eyes. I would have loved to have seen data that captured the conversations of the interpreters preparing with the musicians, then thinking about that with the Deaf translators in that process. Maybe that will be your next research project. So I look forward to seeing more from you. Thank you again because you highlighted the role of intersubjectivity amidst all that messiness of translation and interpretation.

Thank you for all the presentations because all of you have brought together, I think, maybe some ideas that drive towards more that every day we're working in a co-construction environment. It doesn't matter if we're working one-to-one and using a blend of consecutive and simultaneous, if we're working in a large group setting and work simultaneously. Ultimately the act of interpretation is one that is built on co-construction and discourse principles. Throughout all of the presentations we have had a chance to think about in that co-construction, layer upon layer (...).

Приредила: Ивана Бућко